

Nyitra-völgyi Lap

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:

Egész évre 8 korona. — Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Néptanítóknak feleáron.

SZERKESZTŐ:

SZALAY PÁL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

MALLÁSZ ANTAL.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGY-TAPOLCSÁNY a gyógyszer-tár épületben
hova a lapot illető minden közlemény küldendő.
Előfizetési és hirdetési díjakat a kiadóhivatal veszi fel.
— Egyes szám ára 20 fillér. —

Magyar imperialismus.

Magyar imperialismus! Mily szépen, mily rejteljesen, mily sokatmondólag cseng együtt ez a két szó. A nemzeti hadseregtől, a magyar udvartartástól a huszmillió magyarig mindent lehet alatta érteni, hogy azonban lényegében mit jelent, az — úgy gondoljuk — még bővebb kifejtésre vár. A német császár ajkán valamely coloniális csapathoz intézett beszédében a hohenzollern accentus kitünő módon értelmet és magyarizációt ad a német imperialismusnak, de egy szegény nemzet napilapjának vezércikkében ha kurzívval szedik is, az első pillanatra szinte érthetetlen e két szónak: »magyar« és »imperialismus«, az összefüggése. Majdnem hajlandó az ember azt gondolni, hogy a szegény vezércikkíró szeme bizonyára káprázott a világabrosz megtekintésénél s az Angliát jelző vörös színhez álmodta a trikolor. Azonban aki Kolozsvár piacán megpillantja a Mátyás-szobrot, mely olyan, mint egy óriási vasököl, a milyen ökölrel Mátyás csapott Európa homlokára, akkor megérti e két szónak — fájdalom — ma

már csaknem érthetetlen jelentőségét. Rosszul tanítják a történelmet Magyarországon: a fényes, ragyogó lapokat elfedik a jelen és közel mult szürke leplevel. Fordítva kellene kezelni! Hadd mutassák meg először azt a sötét korszakot, mely a mohácsi vésztől napjainkig terjed s mely minden szépítgetés daczára függő országgá süllyesztette e hazát s aztán mutassák arra, a milyenné újból kellene teremteni az országot, a Szent László, Nagy Lajos, Hunyadi Mátyás birodalmára, a magyar imperialismus korára. Akkor látná, érezné az a nemzedék, hogy nem jól van, nagyon nem jól van így, a hogy van.

Hogy idegenek, szinte megtörték vagyunk a magyar hérczek között, történelmünk, ereklyénk, örömünk és bánatunk idegenek előtt, kiknek csinálni kellene történelmünket, gyarapítani ereklyéinket, előljárni örömünkben és bánatunkban. Látnák, hogy csaknem alamizsnaként nyerjük mindazt, mit fejedelmi nagylelkűség ajándékaul veszünk hálakönnyei között a »magyar udvar«-tól. És akkor az a nemzedék szüknek találna már a négy századig hordott

kötélékeket s a következő már tüzzel-vassal érvényt szerezne ennek a most idegen hangzásu, szokatlan kapcsolatú két szónak: magyar imperialismus.

De menjünk tovább.

A mig Magyarországon hetekig foglalkoztatja a nagy közönséget és az országgyűlést az a kérdés, hogy egy magyar képviselő, egy magyar tiszt köteles-e megsüvegelni egy idegen himnust, mig ezen miniszter és koronatanácskozások töpregenek, addig a német császár magyarul taníttatja a fiát. Ebben egy francia, vagy angol, sőt olasz, portugál, görög, orosz, török, lengyel, svéd, vagy norvég sem találna különöset, ha saját nyelvéről volna szó, mert hiszen az ott természetes, hogy egy szövetséges állam uralkodója, vagy annak családja, legalább a szövetséges államok nyelvét értse. Azonban mi magyarok, kik hozzá szoktunk négy század alatt ahhoz, hogy saját uralkodónk köréből csak különös kegy jeleként kapjunk nyakatekert, nyomorék »Landsprachet«, hogy külföldi képviselőtünk csak czimzetes osztrák-magyar, de valójában osztrák, mi nagyon csodálkoztunk és hinni nem akartunk a napilapok

A „Nyitra-völgyi Lap“ eredeti tárczája

Maroknyi nép volt.

Maroknyi nép volt, számra törpe,
De lelke mélyén a nagy tett lakott,
S titáni harcba verte tönkre
A zsarnokot . . . s szét zuzta a bakót!
Szabadság, fényes, biztató sugára,
Ó lelkesíté bú telt szívüket
S az égre irta aranyos betűkkel,
A szent nagyoknak ékes nevüket!
S gyász szállt a hősök nemzetére,
Ók felhozták a fényes csillagot
S a gyáva nép már nem lát az égre,
Könnyes szeme hályogot kapott.
Szabadság fényes, biztató sugára,
Mikor töltöd a szíveket tele?
Hirdetve, hogy nem rabnak született s csak
Gyalázat, hogy más nép vak eszköze.

Oh mond, hogy nem folyt vér hiába,
Hogy győzni újra a szívekbe térsz
S nem lesz, hogy őscid gyalázva,
A nép fejről tépje a babért!
Szabad nép, független magyar hazában
Ez lesz a mi dicső diadalunk:
Hogy hire szerte szálljon a világon:
Szabad a nép, mert magyarok vagyunk!

Strófa.

Nem terem lány több oly esoda szép,
Oly kedves s oly aranyos szóke.
Ruhája karton, szeme kék,
Haját a napsugár szötte.

Az utcán ha megy, halk suttogás kél,
Mondák keringenek róla,
Kaczag a szél . . . s az ibolyát
Az utra eléje szórja.

Ssekula Jenő.

Borbarátok.

Irta: Buzás Antal.

A két jómádár évekkkel ezelőtt a boros flaskó révén ismerkedett össze. Igazi gyöngyöt találtak egymásban, szinte nem is hiszik, hogy volt idő, midőn még az ismeretlenség homá yában rejtőztek egymás elől. Egymás nélkül most már nem is élhetek: reggelig együtt dorbézolnak s egymást támogatva mennek haza aludni, hogy estére kelve ismét az ital mellett kezdjék a napot. Ivás és alvás: ez az életük. A hosszú Terebesi meg a kurta Bátor. Közös törzsvívó, közös életmód mellett, közös soruk az, mely őket elvállhatatlanul összefűzi. Mindkettő legényember, egy a negyven és ötven közt; mindketten láttak egykor szebb napot. Volt idő, midőn mindennap megkeféltek a ruhát, kipeddették a bajuszt, virágot tűztek a gomblyukba, voltak mindketten vőlegény sorban. Egyaránt felbomlott mind a két viszony. Az egyik három nappal az esküvő előtt, a másik meg az esküvő napján itta magát le holt részegre; a gyűrűt egyaránt visszakapták; Terebesi

három nappal az esküvő előtt, a kurta Bátor az esküvő napján. Ekkor léptek állandó frigyre az alkohollal, majd később egymással is.

A téli reggel még nem szakadt el az éjjeltől. A gázlángok még mindig küzdenek a köddel, az éji sötétséggel. A város alszik még, csak néhány péküzlet ajtaja, ablaka világít, csak néhány munkás kopog végig a nedves járdán. A két jómádár szokás szerint együtt bandukol hazafelé. A kurta Bátor ma különösen busongó kedvében van. Szidja keservesen az italt, átkozza korhely, mihaszna életüket, keserűen hangoztatja, hogy nincs borzasztóbb a józanságnál. Mikor az ember alszik, vagy részeg, csak akkor lehet boldog; a mint az eszt tudja, minden nyomorusága eszébe ötlük! Terebesi vigasztalja, lesz még az másképp is; fiatal-ság, bolondság! Majd ha kitombolják magukat, öreg korukban más életük lesz.

— Elég vén bolondok volnánk már, vagy mi! Én negyvennyolcz, te meg negyvenhat. Más ember ilyen korában nagyapa, mi még mindig tombolunk, sülyedünk.

— Betegségünk, — sugta a hosszú Terebesi társa fülébe, mint valami nagy titkot.

— Nyavalyánk, — igazította ki komor hangon Bátor, elébb-utóbb elpatkolunk. Hej czimborám, nyomoruságos lesz nekünk

vezérekkel együtt Vegyesek-ig tartó hirdásainak. Volt, az igaz, olyan idő, mikor Pius pápa, Jó Fülöp és Burgundi Károly udvarában is otthonos volt a magyar szó, sőt érdekes volna utána kutatni, hogy vajjon Habsburgi Rudolf a Morva mezőn magyarul, vagy németül mondott-e köszönetet László magyar királynak? Azonban ez régen volt s azóta gondoskodtak, hogy ne nagyon szokjék hozzá fülünk a fejedelmi udvarok magyar kiejtéséhez. A németek hatalmas, ős erejű császára azonban magyarul taníttatja fiát. Talán hallott valamit, vagy olvasott valahol Nagy Frigyes, dicsőségesen uralkodott elődjének kolini kalandjáról, hol Nádassy huszárjai magyaros leczkét adtak a porosz gárdának, vagy talán valamelyik ódon berlini házfalon látott odavésett magyar czimert, melyet Hadik valamelyik huszárja karczolt unalmában, nem tudom biztosan, azonban az bizonyos, hogy Eitel Frigyes főherczeg magyarul tanul, ha csak annyit is, hogy egy pohárköszöntő végén elkiálthassa: *Éljen a magyar!* Mert elég lesz ennyi is, elég lesz arra, hogy a mámortól részeg magyarság, az apa iránt érzett csodálatot hatványozott mértékben ruházza a fiura s kész legyen vérére, mindenét áldozni azért, ki magyar nyelven kér tőle segílyt.

A. F.

Ünnep után.

Mult vasárnapi számunkban megemlékeztünk az „Otthon” társaskör által rendezett márcz. 15-iki ünnep lefolyásáról is, melyen dr. Berger Vilmos köztisztviselő által rendezett körbeszéd tartotta az ünnepi beszédet. Előző számunkban térszűke miatt részletesen nem referálhattunk erről az ünnepélyről s most az ünnep után Berger ur szíveségéből az ünnepi beszédet teljes egészében ide nyomatjuk.

„Tisztelt polgártársak!

Körünk, melynek egyik czélja a hazafiság és hazaszeretet fejlesztése és megszilár-

ditása, szintén kiveszi részét azon ünnepegekből, melyek a mai napon a négy folyó és hármabércz honában tartatnak és engem tisztelt meg a vezetőség, hogy a szabad magyar nemzet születésnapját, az 1848-iki márczius 15-ét, méltassam.

Bizonyos aggodalom fog el azonban, ha arra gondolok, vajjon gyenge tehetségem méltó lesz-e a nap nagyságához, mindamellett örömmel ragadom meg az alkalmat, hogy lelkeinkben újra felidézhessék a lefolyt 55 év történetét. Vessünk egy tekintetet az 1000 éves haza történelmébe! Megtaláljuk benne a nagy, dicső, követendő vitézség számos példáját. Ott vannak a félistenek, kik életüket áldozták honukért a harcokban, de az a vér nélküli forradalom, mely 1848 márcz. 15-én tört ki, magasztosságban, dicsőségben, üdvös következményekben mindezen harcokat felülmúlja. A 48 előtti rendi alkotmány csak a nemzet bizonyos kasztjainak védte meg szabadságát, de a valódi szabadságot az 1848-iki márczius 15-ike hozta meg. Voltér, Russo és Monteskió 3-as eszméje, melynek leglelkesebb hívei a mi márcziusi ifjaink voltak, adták meg az összemérés általános szabadságát. A születéssel, vagyonnal, vallással járó kiváltságot ez a nap döntötte meg. Ez mondotta ki az ember érvényesülését. Az a 12 pont, melyet a lánglelkű költő elvtársával az uralkodó elé terjesztett, involválja magában a valódi szabadságot. Amíg jog és kötelesség nem egyenlő, ameddig a gondolat kötve van, míg tekintetbe vétetik, mily módon imádja valaki Istenét. nincs szabadság, nem lehet egyenlőség, nincs testvériségről szó! Csak akkor van biztos alapokra fektetve a haza sorsa, ha minden lakosának egyenlő érdekében áll azt megvédeni. Ha figyelembe vesszük azt a kort, midőn még ember és ember között ég-földnyi különbség volt, midőn egyes felekezetek ki voltak zárva ugyszólván a tisztos életmódból, amikor valamely szabadságot pengető ártatlan cikkekért súlyos börtön volt a bér, hála töltheti el szívünket azok iránt, kik ezen abszurdumokat eltörölték. Márczius 15-ike volt az a nagy nap, melyen a szabad lélek fellázadt a zsarnoki bilincs ellen, a „Talpra magyar” volt az a szent szózat, mely a nemzetet lelázta tetszhalottságából életet követelni. A népakarat impozáns, puritán megnyilvánulása, a széttört béklyók fenyegető csörtetése megrémítette az elnyomók táborát. Az eszme győzött és diadalmaskodni fog mindörökké. Az a próbatűz, melybe

még egyszer belekergettetett a nemzet, fényesen beigazolta létjogosaltságát. Az a párt, mely Magyarországot éretlennek tartotta a szabadságra, mely mindig féltékeny volt hazánk önállóságára, megkísérelte, vajjon nem esküdött-e hamisan a nép, midőn a magyarok istenére fogadta, hogy: „rabok tovább nem leszünk!

Jöttek a fellázított horvátok, szerbek, oláhok, ruthének; jött Windischgrätz, itt voltak a zsoldos katonák. Velük szemben állott Kossuth apánk véskiáltása és az országgyűlés „Megadjuk”-ja. És dörgött az ágyu, süvített a kartács, hullottak az emberek, de az eszme maradt. Honvédeink szent lelkesedése, a szabadság gondolata megtörte a nyers erőt s csak mikor ugyszólván az utolsó csepp vér is kiömlött, hallgatott el egy időre, hogy beigazolja Vörösmarty szózatát, mely szerint:

„Az nem lehet, hogy annyi szív hiába ontá vért
És keservben annyi hű kebel szakadt meg a honért.
Még jönni fog és jönni kell egy szebb nap, mely után
Buzgó imádság epedez százezrek ajakán!”

És jött is!

Montebello, Megenta, Solferino, Königrätz megmutatta, hogy a szolgaságban görnyedő nem képes lelkesedni. A legfelsőbb államhatalom belátta, hogy csakis a szabadság érzete ad erőt annak megvédésére. Dicsőségesen uralkodó felséges urunk és királyunk I. Ferencz József 1867 június 8-án önként visszaadta a márcziusi eszméket, melyek biztos vezéreink a másocik ezerév elérésére, mert mint Arany mondja:

„Am hadd üvölsön a Szamum viharja,
Döljön keletről a sivar homok,
A honfiak elől el nem takarja,
Melyet ti megjelöltök, a nyomot!”

Dr. Berger Vilmos.

Országgyűlési beszéd a hadseregről.

Elmondotta Szemere Miklós 1903. febr. 27-én. A most már hetek óta folyó véderő vita folyamán minden bizonynyal egyike volt a legérdekesebb és legalaposabb beszédeknek az, melyet Szemere Miklós o. gy. képviselő tartott febr. 27-én a képviselőházban és mely beszédét ez a széles látkörű politikus és világszerte ismert férfiú most közre bocsátotta, hogy azt minél szélesebb körben ismertté tegye; nemcsak a képviselőház falain belül keltsen figyelmet, hanem szolgáratára

a halálunk is, de annak lesz csak igazán nyomoruságos, a melyik túl éli a másikat. Szeretlek öreg testvérem, de már csak azt kívánom, hogy engem vigyen el az ördög; ugy-e ki fogsz kísérni a temetőbe? Ez a czudar, czudar egyedülvalóság!

— Bizony kutya mód egyedül maradtunk a világon, neked sincs senkid, nekem sincs senkim — pedig lehetett volna? Hanem mi legalább meg vagyunk egymásnak, ugy-e öreg testvérem? — mondta Terebesi és elérzékenyedve borult barátja nyakába.

A két korhely melegen ölelte át egymást. — Ugy-e, ha előbb halok meg, te legalább kiballagsz a koporsóm után, ugy-e te nem tagadsz meg? — kérdé esdő hangon Bátor a hosszú Terebesit, a ki csókolgatta az ő kopaszodó feje tetejét. —

— Haljál meg drága, telejthetetlen ebben az órában, ebben a minutában, meg-lásd kikísérlek; fényes temetést rendezek neked, első osztályut, hatlovas, üveges hintóban vitetlek, folyik a pénz, mint a pelyva, még a kocsis is regálitást fog szivni a bakon. Csak kisajátitanak már eddig a telketmet, az áldóját annak a városi tanácsnak.

Kedves témájához jutott el Terebesi. Kerek tiz év óta vár rá, hogy bevonják telkét a város belsőségébe; tiz év óta hagyja pusztulni majorját, mert mint mondja, nem érdemes ott semmit reparálni, minden

órában megveheti a város jó pénzén. Hej! Akkor lesz aztán fain élet. Sokat tudott ő erről beszélni; ismerős, idegen untig hallhatta tőle. A pessimista Bátor nem igen bizott a dologban, hanem azért türelemmel hallgatta, ráhagyta, mondván, hogy: „ez a koma bogara”.

Mikor az utca sarokhoz értek, hol el szoktak válni, a kurta Bátor ismételtelen lekére kötötte Terebesinek, hogy kikísérje a holttestét, ha előbb meghal, mert rettenetes az a czudar elhagyatottság.

Hazafelé menet Bátor megállott egy magas polgárház előtt. Ott lakik az ő egykori menyasszonya, az urnője ennek a háznak. Az ő menyasszonya volt, most annak a felesége, a ki őt azon a napon oly nagy gonddal zárt kocsiban vitte haza, hogy a világ ne lássa oly gyalázatos állapotban. Bátor sokáig állott a ház előtt, majd vállalt vont. — Igy is, ugy is csak megvénül az ember, — gondolá — de mégis lehetett volna, másképp is!

A két jóbarát, napról-napra folytatta szokott életmódját. Egy este azonban a hosszú Terebesi hiába várta a barátját a vendéglőben; nem is jött az el, pedig Terebesi kitartással várt rá, várta reggelig.

— Mi a szösz lelheti a komát? — morfondírozott Terebesi hazafelé menet; elhatározta, hogyha kialussza magát, meglá-

gotatja, hátha beteg az árva. Estére virradóra el is indult Bátor lakására, utközben azonban eszébe jutott, hogy be kellene nézni a koresmába, hátha ott ül már azóta. Bátor most sem volt ott, hanem Terebesi bezzeg ott telejtkezett reggelig. Pedig nem igen izlett neki a bor, meg a mulatás régi pajtása nélkül.

— Vajjon mi a manó lelheti az öregget, hogy most se jött el? — Elmékedett Terebesi és igen bántotta a lelkiismeret, hogy még mindig nem látogatott el hozzá. Hátha már azóta végít járja a jámbor. Akkor nap hamarabb kialudta mámorát, mint máskor és szilárd eltökéltséggel indult el a kurta Bátorhoz. Utközben folyvást szemrehányásokkal gyötörte magát, s mennél közelebb ért a céljához, annál lassabban lépdelt; májd összehozta rossz sorsa egy ismerősével, egy paraszt gazdával, ki egykoron vele telkére alkudozott. A gazda, ki lányának lakodalmát tartotta, beinvitálta Terebesit a házba egy pohár borra. Mikor egy-nyolcz pohár bort bevett, megígérte, hogy marad még egy darabig becsületből, a komáját, szegényt azután is felkeresheti. Mennél többet ivott, annál rosszabb kedvű lett; rosszkedvű és kötekedő. Fűbe-fába belekötött és étel-italt becsmérelt; lármázott, hogy „ilyen az, ha az ember parasztok közé elegyedik!” Végre is kitétek a szü-

legyen annak az általános, politikai pártállások minden rétegében megnyilatkozó érdeklődésnek, mely Szemere iránt mind jobban jobban megnyilatkozik. És nem is érdemtelennül! Sok-sok beszéd hangzott már el a most folyó és mind jobban jobban elsekélyesedő vitában, de tárgyilagosság tekintetében egy sem közelíti meg azt a beszédet, melyet ez a szép jövőjü politikus tartott. Beszéde elején kijelentette, hogy sem állampolgári, sem politikai, sem pedig magyar nemzeti szempontok nem vezetnek beszédében, hanem tisztán és egyedül technikus szempontból, a véderő harczképessége szempontjából óhajtja a vitában résztvenni és hogy e kijelentéséhez teljesen hű is maradt, arról megbizonyosodhatik mindenki, ki e beszédet elolvassa. »Béke idején, úgy mint győztes háboru után is, végtelen látványos és szemképrázatos, lélekemelő tünemény egy nemzeti hadsereg — mondja Szemere — nemzetet zászlókkal, jelvényekkel, zsinórzattal és nemzeti kommandóval, de a hadsereg győzelme nem ezeken fordul meg. Mert lehet egy nemzeti hadsereg is rossz és egy tisztán, az uralkodó személyén csüngő hadsereg jó, a szerint, hogy milyen az organizációja, szelleme.« De a jelen háborujában e győzelem mégis csak a katona egyéni minőségétől, a sereg kvalitásától fog függni. »Ha hadseregünk harczképességét emelni akarjuk — jegyzi meg a szónok — akkor az agrár és a merkantil erények mellett legelőli hadi erényeket kell a magyarba beleoltani, ha álmodni akarunk magyar imperializmusról, Nagy-Magyarországról! »Hadi erények nélkül ez önámítás! És így is van. »Honvédelmi szempontból nem meghalni kell a hazáért, de élni és az ellent eltalálni.« A modern népek harczképességének alapköve e célzó. Mert az ellenséggel szemben állva, akkor nincs többé sárga zsinór, vörös zsinór és porte-épée kérdése; akkor lőni kell tudni! »És többet ér hadi szempontból egy törpe, pupos, a ki talál, mint egy athléta, egy Herkules, a ki a fegyverrel bánni nem tud és — hibázik.« Példát

vehetünk a burokról, kikre ez a jeles politikus oly előszeretettel hivatkozik minden alkalommal. Ezek ha rosszul manővroztak is, mi most már általánosan tudott dolog, »de mindent pótol és pedig bőven a fegyver és az ásó remek kezelése.« Csak czélozva lőttek, ha volt mire és rendesen el is találtak a kiszemelt célt. Nálunk pedig »a célzóvészet egy mostoha árva gyermeke« úgy a hadseregnek, mint a polgárságnak. A polgárság mit sem törődik a célzóvéssel és »a katonát, ha piszkos a gombja, akkor megbüntetik, de ha lőni nem tud — akkor mi baja sem esik. Parádélépésekkel csak díszmeneteknél lehet hatást elérni, de az ellenségnek mit sem árthatunk.« »Jó tűzdíszciplina csak jóllövő katonáknál lehetséges,« mondja Szemere, ki szerint az egyéves önkényességnek hadászatiilag mi érdeme sincs, csak az ész- és pénzaristokrácia kiváltsága az. De ha már ez a privilégium meg van, akkor adjunk privilégiumot a harczképesség emelése szempontjából is. »Szolgáljanak azok is egy évet, kik már a sorozásnál kitűnnek mint jó lövők!« Oktalan azok félelme, kik a felfegyverzett magyar néptől e monarchikus elveket féltik, »mert megbízható örökké csak az erős és megbízhatatlan csak a gyenge.« »Nekünk intézmények kellene!« kiált fel általános helyeslés között a szónok, de mi csak örökké vitázunk és nem organizálunk! A jövő katonájának edzett, kemény férfiának és pontos, jó lövőknek kell lenniük. »Olyan legyen a katonának a fegyvere, mint a művésznak a negedüje, mint a gladiátornak a kardja: imádja azt és bizzik benne!« Fejtegeti beszéde folyamán megkapó és szép példákkal a lövöldék hadászatiilag fontos feladatát és hogy ezt nem csak ideális szempontból tekintti, tanúságot tesz azzal a reális értékű elhatározásával, melylyel saját költségén az ifjuság számára lövöldét épített a főváros mellett levő birtokán. Beszéde befejezése valósággal elragadta a képviselőház tagjait »Intézményeket nekünk! mert elvész Tokaj, Budavár, elvész a magyar becsület!« És teljesen igaz

is van, a mit belátott pártkülönbség nélkül az egész képviselőház akkor, mikor beszéde végeztével a szónokot nem győzte elhalmozni elismerése és lelkesedése ki-kitörő jeleivel. A beszéd a Szemere-féle elegáns füzetek alakjában sárga nyomásu borítékban jelent meg az Athenaeum r.-t. könyvnyomdájában Budapesten.

Hirek.

Halálozás. Hartenstein Joachimné, szül. Friedmann Teréz 68 éves korában hirtelen meghalt.

— **A polgári iskola építése megakadt.** A nagytapolcsányi képviselőtestület és előjáróság kebeléből alakult építészeti bizottság a mult héten a polgári iskolánál megkezdett építést a saját felelősségére beszüntette, mert a vállalkozó haragosai részéről tett feljelentések alapján komoly aggodalmak merültek fel az épület alapfalzatának szilárdságára nézve. A feljelentés ugyanis oda konkludál, hogy a vállalkozó építész az alap építésénél használt betonanyag előállításához nem olyan arányban keverte a czementet, mint a hogy azt az épület szilárdsága megkövetelné. Az építészeti bizottság táviratozott a miniszteriumhoz egy szakellenőrző kirendelése céljából s ezen tisztt betöltésére Lantos Ignác nyitrai állami mérnök rendeltetett ki. A szakértői szemle f. hó 21-én délelőtt 10 órakor ejtetett meg, melyre megjelentek az építészeti bizottság tagjai. Lantos mérnök két méter hosszúságban és körülbelül egy méter mélységre kiásatta a homloktal melletti földet egy helyen s konstátálta, hogy a beton, mely 5 rész kavicsos homokból s 1 rész czementből lett készítve, annyira szilárd már, hogy a csákányvágásokra meglehetősen ellenállást fejt ki, a királyi mérnök kijelentette, hogy az alapfalzat építése szilárd és teljesen biztosítani fogja az egész épület szilárdságát. A följelentés tehát csak alaptalan vádaskodás volt, melyet a kenyéririgység sugalmazott s hogy konfuziót idézhetett elő, annak oka abban rejlik, hogy az építészeti bizottságban egyetlen szakember nincs, vagy ha van is, az nem olyan, a ki elfogulatlan ítélkezésre képes volna. Meghallották azt, hogy valaki kifogásolja a vállalkozó munkáját, hogy csak egy talyiga román czementet kever öt talyiga kavicsos homok közé, lett erre rögtön dongás s fejüket vesztetten táviratoztak a miniszternek. Pedig csak higgadtan, nyugalommal tanulmányozni kellett volna a kérdést, akkor rájöttek volna, hogy az országház építésénél az ő szempontjukból még nagyobb hiba történt, amennyiben annak az alapjánál 7 rész kavicsos homok közé keverték 1 rész román czementet s a parlament épülete még eddig büszkén nézegeti magát a szőke Duna tükörében s előreláthatólag néhány századig hirdetni fogja még a magyar nemzet obstrukciós hangulatát és a magyar műépítész dicsőségét.

Telefon Nagy-Tapolcsányban. Városunkban mozgalom indult meg telefonhálózat létesítése érdekében.

A megyei tisztviselők fizetésrendezése. Az országnak sok vármegyében a közigazgatási tisztviselők mostoha fizetésben részesülnek; ezen vármegyék tisztviselői országos mozgalmat indítottak a fizetésrendezés érdekében. A kongresszust megelőző értekezleten, amely f. hó 28-án tartatik meg Budapesten, Nyitramegye közigazgatási tisztviselői kara is képviselve lesz, még pedig: Markhot Gyula alispán, dr. Kostyál Miklós főjegyző, Machovich János és Tóth Lajos főbírák által.

Eső után köpönyeg. A város érdemes előjárósága, vagy talán az építészeti bizottság a polgári iskola alapköve alá helyezett emlékirat megszüvegezésénél egy kirívó mulasztást követett el, vagy ha úgy tetszik, mondhatjuk közjogi botlásnak is. Kimaradt ugyanis az emlékiratból *Liberty* Gusztáv, nyitravármegye tanfelügyelőjének a neve, a ki nyitravármegye népoktatásának a feje, a

rét. Nagy mérgessen rontott be a legközelebbi kocsmába. Czigányok kártyáztak ott, — kik azonban rögtön a hegedű nyakhoz kaptak, mihelyt az ur berugta az ajtót. Ott mulatott aztán egyes-egyedül. Hanem semmiképen sem volt az lélektisztító mulatás; minden perczen földhöz vagdalta a poharat. — Hej! Csak pocsecság tölem, hogy itt iszom, mikor az én drága jó komám otthon árván van, tán már végét járja. Ugyancsak reggel volt, mikor rákiáltott a bandára: Ácsi! gyerünk a komához. Teli üveggel kezébe muzsikáltatta magát a külváros utcáin végig. Vig nótákat huzatott, nagyokat kurjantott, meg-meg állt, hogy megölelje a primást; kész mulatság volt az utcán járóknak-kelőknak. Egyszer csak szembe találkozik egy halottas kocsival, durva fakoporsó volt rajta, senki se kísérte, se pap, se diák nem volt látható. A kocsis egykedvűen pipázgatott a bakon.

— Hohó! Ehun visznek valakit la, — kiáltott Terebesi harsány hango. Biz ezt szegényt az ördög sem kíséri; no én legalább szólok az árvának egy szót. Uram, uram, nem tom kicsoda uram, szállok az urhoz!

— Állok elébe! — kiáltott le nagyot nevetve a kocsis a bakról.

— Nohát uram, hogy is hívják uram?

A kontras ezalatt kibetűzte a nevet a koporsó oldaláról.

— Instálom alásan, tekintetes uram, a tekintetes urat temetik.

— Kit, te balga — engem?

— A tekintetes ur barátját, Bátor tekintetes urat.

— Mi az? — Kővé meredten, köszöntőre felemelt üveggel nézett Terebesi a a kocsi után. Sokáig meg sem mozdult.

Azután csendesesen odaszólt a czigányhoz. Gyertek kísérjünk ki.

Melyik trójer marchot huzzuk, instálom? — kérdezte a primás.

Terebesi rekedt hangon válaszolt: „Kidölt a fa mandulástól“

És a czigány ráhuzta a szép nótát, úgy követték a holttestet. Mély gondolatokba merülve, a dísztelen koporsóra szegzett szemmel lépdelt Terebesi.

Hát őt ki fogja kikísérni?

Mikor a koporsót elföldelték, Terebesi nagy hajtással kiitta az üveget, a kocsi kerékéhez vágta, hol az izzé porrá tört. Haza ment és soha egyetlen kortyot sem ivott többé életében.

A. Miért vagy oly vig kedvű, pajtás?

B. Mert a tegnapi esteli banketról hazatérve, zsebemben két fillért találtam s így meg van az ok, miért vagyok most itt.

polgári iskola kulturális intézménye pedig a népoktatás keretében tartozván, magától értendődik, hogy a nagytapolcsányi polgári iskola is az ő hatásköre alá fog tartozni. Főispánt, alispánt, járási főszolgabírókat, városi bírót nem felejtettek ki, de a legilletékesebb ember arra, hogy neve az emlékiratban szerepeljen, kimaradt. Ha az egész alapkölvetélteli ünnepély nem lett volna olyan suttymóban előkészítve, a mi részünkről oda hatottunk volna, hogy ez a kirívó mulasztás be ne következhesse. Meg vagyunk győződve, hogy az egész csak feledékenység, minden tendencia nélkül. A tanulság azonban ennél a dolognál az, hogy a mi nyilvánosságra is tartozhatik, azt nem kell a nyilvánosság kizárásával megcseselekedni, — értjük alatta az alapvetélteli ünnepély előkészítését, — mert akkor ez a kellemetlenség nem adja elő magát. Erős a gyanunk azonban, hogy ezzel kapcsolatosan még egy másik mulasztás is történt, t. i. hogy a tanfelügyelő urat az alapkölvetélteli ünnepélyre sem hívták meg. Visszaesni a dolgot most már nem lehet, ez a mi sirámunk is tehát csak eső után való köpönyeg.

Magyarországi tótok halála Amerikában. Az amerikai silveczeki bányában Buklára József és Zedlavics Péter *trenesemgyei* honfitársainkat a bányarobbanás darabokra tépte. Özvegyeik, gyerekeik ugyan hiába várják haza, valamint a dollárokat is, mert a bányatársaság nem fizet semmi kárpótlást, — *Majnersil-Pa* amerikai gyártelepen szintén felrobbant a bánya s *Prokop József, Ouder Mihály és Ouder András turócsmegyeyi* tótok ott szenvedtek meg.

Dr. Rudnyánszky Béla fővárosi ügyvédet, a galgóczi választókerület volt országgyűlési képviselőjét, a „Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének” közgyűlése az üresedésben levő igazgatói állásra megválasztotta.

Dr. Kramolin Viktor vármegyeyi főispán e hó 16-án Budapestre utazott azon czélból, hogy az állami gyermekmenhelyek ügyében a belügyminiszteriumban megtartandó ankétán részt vegyen.

Celulose-gyár Turócszentmártonban. A turócszentmártoni Tátra-bank kezdeményezésére — cseh tőkével — cellulose-gyárat alapítottak. A telepengedély megadása körül azonban oly nehézségek merültek föl, melyeknek elhárítása csak hosszas tárgyalások után sikerült. Végre, abban állapotok meg, hogy a részvénytársasághoz a kormány nevez ki elnököt és négy igazgatósi tagot annak biztositékaul, hogy államellenes dolgokat ne művelhessenek a jobbadán cseh részvényesek.

„A szőlő helyes metszése.” A korán beköszöntött a tél és a nagy hideg az egész országban megrongálta és elfagyasztotta a vészteket. Ezért nagy óvatossággal és körültekintéssel kell a tavaszi metszés körül eljárni. Ebben egyedül biztos utmutatást találunk „A szőlő helyes metszése” című átdolgozott és harmadik bővített kiadású könyvekben, melynek ára fűve 2 kor., kötve 2 kor 50 fillér, s meg: rendelhető az összeg előleges beküldése, vagy utánvét mellett Maurer János szerzőnél Kecskeméten. — Ugyanezen könyv német nyelven is: „Der richtige Rebenschnitt” cím alatt ugyanott kapható.

Élőkerítés. Kinek olesó, örökös és teljesen áthatlan kerítésre szüksége van, azt csak Gleditschia (koronatövis krisztustövis vagy tuskés lepényfa) csemetékből készítheti legbiztosabban. Nagyobb és kisebb birtokok, hegyközségek, légelők, udvarok, majorkák, kertek, temetők stb., stb., a legolcsóbban úgy keríthetők körül, hogy teljesen kulcsal zárhatók. Ezer csemete elegendő kétszáz méter kerítéshez. Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési utasítás mellékeltek. Színes fénynyomatu díszes árjegyzékeket bárkinek ingyen és bérmentve küld az „Érmelléki első szőlőoltvány-telep”, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid, melynek lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

Minenki tudja, hogy a Mauthner-féle impregnált takarmány répacmag a legnagyobb

termést adja, hogy konyhakerti magvaiból a legjobb főzelék és zöldség terem és hogy virágmagvaiból fakad a legszebb virág — Szóval a Mauthner-féle magvak a legjobbak, készletei a legnagyobbak és árai igen olcsók.

Európai gyökeres és sima nemes veszők a legolcsóbb árban teljesen tej-tisztán, igen szép, gyökeres, jégverés és más hibától mentes, a legkiválóbb negyven-négy bor- és csemege-fajok. Kétéves gyökeres vesző, százhuszezer. Egyéves gyökeres hatszázezer. Sima, ötszázezer. Gyökeres fásoltvány, nyolezszázezer. Sima zöldoltvány, négyzázezer. Színes fénynyomatu díszes árjegyzéket bárkinek is ingyen és bérmentve küld az „Érmelléki első szőlőoltvány-telep”, Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid, melynek lapunk mai számában megjelent hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

A szépség. Azon kincs, mely után oly sokan vágyódnak, de a melyben csak azok részesülnek, a kik észszerűen ápolják arc-bőrüket. Kevés szer létezik, mely hivatásának úgy megfelelt volna, mint *Czerny* keleti rózsateje, a mely eltávolít minden tisztátalanságot anélkül, hogy valaha ártalmas volna,

VIDÉKI TAKARÉKPÉNZTÁRI
RÉSZVÉNYEKRE,
SORSJEGYEKRE, ÁLLAMPAPÍROKRA
KÖLCSÖNT
ADUNK KÉRTVELENS VISSZAFIZETÉSI FELTÉTELEK HELLETT.
FELVILÁGOSÍTÁSUNK INGYENES.
HECHT BANKHÁZ
BUDAPEST, FERENCZIEKTERE 6.

Tanningene a legkiválóbb és legolcsóbb hajfestő szer
sötétszürke, barna és fekete. Ára 5 kor.

A szájak és fogaknak **OSAN** K. 1.76 és legeslegjobb az 86 fill.

Czerny féle keleti RÓZSATEJ a legjobb és legolcsóbb szőpítő szer. 1 üveg ára 2 korona. Ehhez higién. tuszom-szappan 50 fillér.

Főosztályhely: Czerny J. Anon, Bécs, VII. k., Carl Ludwigsplatz 6.

Uj! Csodahangszer, a Trombinó. Uj!

Ön minden hangítás és hangjegy ismeret nélkül, azonnal trombitálhatja a legszebb dalokat, tanzókat, indulókat, egyint: „Bákingeni trombitást”, „Sei nicht böse”, „Verlassen verlassen”, „Souper”, „Die Post im Walde”, „Kadeckzy-induló”, „Jagdsignale”, „Du mein Gips”, „Landtreicher”, és még több mint 200 más válogatott zenedarabot a mi újonnan 18 hangu **Trombinó** nikkal trombitánkon.

A trombinó a legszeszécsőbb találmánya a jelen korunk mely minden feltűnést kelt: Különösen ha valaki tarsiagban hirtelen mint trombinó virtouz lép föl, holott ezen tudásáról azelőtt senkinek sejtelve sem volt. Számtalan dal játszható rajta minden ráradtság nélkül, csupán a hozzávaló hangjegy beillesztésével. Elragadó zene, szép, erős hanggal. Szórakoztató mulatság családiban, társaságokban és ünnepélyeken. Legmulatósabb kísérő társadulásokon, kerékpáron, gyalog, kocsin vagy csónakon. Ennek kísérete és tánczene játszására is igen alkalmas. A Trombinó ára könnyű utasítással: I-fajta Anoman nikkal 18 hanggal 3 ft 50 kr. II-fajta Anoman nikkal 18 hanggal 6 ft. Kötéses példányok az I-fajtahoz 30 kr. II-fajtahoz 50 kr. Kizárólagos szétküldés utánvétellel: Kertész Heinrich Wien. I., Fleischmarkt Nr. 12-932.

Brogyán, 1903. febr. 7.

Van szerencsém tudatni a t. közönséggel, miszerint nálam Brogyánban, vagy kívánatra házhoz szállítva, a legkülömbtőle taju gyümölcsfa-oltvány, szőlő-ueššző, nemes róžšafa, dišš-bokor és virág, továbbá kitűnő izű és zamatu **BOROK** 50 literen felüli hordókban kaphatók. — Gyümölcsfa-oltvány darabja 60 fillér. — Bor literje 50 fillér, minden egyéb költség nélkül. Csomagolás és szállítás ingyen.

Kiváló tisztelettel:
Vollmann Ferencz
tanító.

INGYEN és bérmentve kap mindenki egy kezelési

könyvecskét, melyből bárki képes legfinomabb Likőröket és Rumot

hideg uton, minden készülék nélkül, még a legkisebb mennyiségben is, országszerte ismert arumáimmal előállítani.

WATTERICH A.
Budapest,

VII. ker. Dohány-utca 5. szám.

fontos minden menyasszonynak!

Szükséglete beszerzése előtt ne mulassa el

Tausky J. Fiai
ruha- és fehérműek-gyárától
Pozsony

a speciális árjegyzéket, mely különféle észszerűen készített kelengye-költségeteket tartalmaz, bérmentesen megosztani.

Megbízható cég! Pontos kiszámlálás!
Jutányos szabott árak!
Kiváló munka! Jó anyag!

Nagy választék sirkövekben!

Mayer Mór

kőfaragó mester

N.-Tapolcsány.

Szőlőlugast ültessünk

minden ház mellé és házi kertjeinkben.

Erre azonban nem minden szőlőfaj alkalmas, (bár mindkuzó természe ü) mert nagyobb része ha megnő is, termést nem hoz, ezért sokan nem értek el eredményt eddig. Hol luga-nak

alkalm s faokat ültettek, azok öven el atják h zukat az egész szőlő területen a legkitűnőbb muskatly és más edes szőlőkkel.

A szőlő hazánkban mindenütt megterem s nincsen oly ház, melynek falai mellett a legcélszerűbb gondoskodással felnevelhető nem volna, ezenkívül más épületeknek, kerteknek, kerítéseknek stb. a legremekeb-

disze anélkül hogy legkevesebb helyet is el foglalna az egyébre használatos részekből. Ez a legháladaosab gyümölcs, mert minden évben terem.

A faok ismertetésére vonatkozó szíves énynyomatú katalógus bár inek ingyen és bérmentve küldet meg, aki címét egy levelzónapon tudatja.

Érmelleki első szőlőültetvénytelep Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid

A báró

Stummer Ágoston-féle jószág-igazgatóság Tavarnokon (Posta N-Tapolcsány) elad — míg a készlete tart — magas törzsű legjobb fajtájú

körte és almafákat

darabonként 60 fillérjével.

Lohr Mária Csipke-, vegyészeti tisztító és műfestő intézete.
(ezelőtt Kronfuszt)
Megbízások átvételnek: *VII. Baross-utca 85.*
Telefon: **5768.**

931/1903. tlk. szám

Hirdetmény.

Szulóczi község telekkönyve birtokszabályozás következtében átalakított s ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra néve, a melyekre az 1886. XXIX. t.-cz. az 1889. XXXVIII. t.-cz. és az 1891. XVI. t.-cz. cikk a tenyleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. évi XXIX. t.-czikkben szabályozott eljárás a tjkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatosan foganatosított.

Ez azzal a felhívással tetetik közzé:

1. hogy mindazok, — kik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 15. és 17. §-ai alapján ideértve §-oknak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban és az 1891. évi XVI. t.-cz. cikk 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit, — valamint az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 7. §-a és az 1891. évi XVI. t.-cz. 15. §. b. pontja alapján eszközölt bejegyzések; vagy az 1886. évi XXIX. t.-cz. cikk 12. §-a alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, — e végből törlési keresetüket hat hónap alatt; vagyis az 1903. év szeptember 16. napjáig bezárólag a tlkvi hatósághoz nyujtsák be, — azért az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, — a ki időközben nyilvánkönyvi jogot szerzett, — hátrányára nem szolgálhat.

2. hogy mindazok, — akik az 1886. évi XXIX. t.-cz. 16. és 18. §-ának eseteiben ideértve az utóbbi §-nak az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit és a tenyleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, — írásbeli ellentmondásukat hat hónap, — vagyis 1903. évi szeptember hó 16. napjáig bezárólag a tlkvi hatóságokhoz nyujtsák be, — mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többé figyelembe vétetni nem fog.

3. hogy mindazok, — a kik a tkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által, — nemkülönben azok, a kik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892. évi XXIX. t.-cz. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvánkönyvi jogaikat bármely irányban sértve érzik, — ide értve azokat is a kik a tulajdonjog arányának az 1889. évi XXXVIII. t.-cz. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják, e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényeiket a tlkvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1903. évi szeptember hó 16-ik napjáig bezárólag nyujtsák be, — mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulta után az átalakításkor közbejött téves bevezetésből származó bármilyen igényeket jóhiszemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik, — az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján s csak az időközben nyilvánkönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok, a kik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták át, a mennyiben azokhoz egyszerű mind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak, az eredetieket a tlkvi hatóságnál átvehetik.

Nagytapolcsányban, 1903. évi márczius 1-én.

A kir. jbiróság miatt tlkvi hatóságnál.

Váray
kir. járábíró.

DOROSINYI JÁNOS

műasztalos

NAGY-TAPOLCSÁNY.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy raktáron tartok mindennemű kész butorokat, a legszerűebbtől a legelegánsabb kivitelben, az alábbi középárak mellett:

- 1 félmatt teljes ebédlő berendezés
120 forinttól feljebb,
- 1 félmatt teljes ebédlő berendezés
140 forinttól feljebb.

A kész butor azonnal szállítható. Megrendelések pontosan teljesíttetnek. Fizetés megegyezés szerint.

Legujabb!

Legujabb!

Tisztelettel hozom a tisztelt közönség becses tudomására, hogy temetkezési célokra nagy

koszoru- és gyászszalag-raktárt

tartok készenlétben. Ugyanez alkalomból kifolyólag egy legujabb rendszerű

gyászfelirat-nyomó gépet

is hozattam, mely annál is inkább kitűnőnek bizonyult, mivel a szalagra a betűk nem papírból reá ragasztva, hanem gép által arannyal belepréselve lesznek s így a felirat éveki is olvasható és szép marad.

A mélyen tisztelt közönség szives pártfogását kérem teljes tisztelettel

PLATZKO GY.

